

Ut Quakeltje

COLOFON

'Ut Quakeltje' is een uitgave van:
Stichting De Kwakel Toen & Nu
Opgericht: 7 september 2006
Website: www.de-kwakel.com

**Stichting De Kwakel
Toen & Nu**
www.de-kwakel.com

Bestuursleden:
Ben Plasmeijer (voorzitter)
bp@de-kwakel.com

Dirk Plasmeijer (vice-voorzitter)
dp@de-kwakel.com

Penningmeester / Websitebeheer:
Johan van Dijk
Fresialaan 10
1424 AG De Kwakel
Tel. 06.51146552
jvd@de-kwakel.com
Rabobank Schiphol
IBAN: NL85RABO0126126461
Minimum donatie: € 10,00 per jaar.

Secretaris:
Ben Voorend
Ebro 144
1423 AX Uithoorn
Tel. 06.16275754
secretariaat@de-kwakel.com

Websitebeheer:
Annemarieke Verheij
av@de-kwakel.com

Redactieleden:
Dirk Plasmeijer (teksten / fotografie)
Ben Voorend (tekstcorrectie)

Met dank aan:
Jeroen van Doorn, Kudelstaart
(archiefmateriaal)
Theo den Haan, Bergen (fotoarchief)
Paparazzi Media
(fotografie / ontwerp omslag)
Verheijfotografie - (fotografie)
www.verheijfotografie.nl
Voorend Taaladvies
info@taaladviesvoorend.nl

Lay out en drukwerk:
Drukkerij Cocu, Aalsmeer
info@cocu.nl - www.cocu.nl

© 2013 Stichting De Kwakel Toen & Nu
Het is niet toegestaan artikelen letterlijk over te nemen
zonder toestemming van de redactie van dit blad. De
naam van dit blad "Ut Quakeltje" is weergegeven in
het Kwakels dialect en betekent: Het Bruggetje

INHOUD

Colofon, Inhoud en Van de redactie	2
De Stichting bewaakt het Kwakels erfgoed	3
100 jaar tuinbouw in De Kwakel (1913-2013)	5
Een nieuwe woonwijk, de Mgr. Noordmanlaan 65 jaar (1948-2013)	13
De 200 jaar historie van De Oker (1813-2013)	18
De Noord - Zuidroute (N231) 25 jaar (1988-2013)	21
Met dank aan de sponsors van de Stichting De Kwakel Toen & Nu	23

VAN DE REDACTIE

U bent van ons gewend om in het najaar aanvullingen te ontvangen voor de blauwe donateursmap, (losse pagina's met daarbij in-steekhoesjes). Wij vonden dat het anders kon. Het verzorgen van die aanvullingen was namelijk nogal arbeidsintensief. Mede dankzij uw bijdrage als donateur konden wij ons het blad dat u nu in uw handen houdt permitteren. Het blad heeft de vorm van een magazine met de naam "Ut Quakeltje". Aan de zijkant zijn twee oogjes gemaakt, zodat u het eenvoudig in de blauwe map kunt bewaren. Er is weer heel wat gebeurd het afgelopen jaar in ons dorp. In deze uitgave spelen we in op oude en op nieuwe onderwerpen die de revue passeerden, zie de inhoudsopgave.

Voor uw agenda hebben wij alvast de twee Nostalgische Avonden in 2014 vastgelegd: vrijdag 26 september en vrijdag 10 oktober. De kaartverkoop start tijdens de jaarlijkse braderie aan onze kraam. Wees er op tijd bij, de avonden waren ook dit jaar geheel uitverkocht.

Wij willen iedereen bedanken voor het beschikbaar stellen van oude foto's, films en informatie. Onze speciale dank gaat uit naar alle donateurs, sponsors en het Dorpshuis "De Quakel" waar de twee gezellige Nostalgische Avonden worden gehouden.

Tot slot wensen wij iedereen veel lees- en kijkplezier toe en fijne feestdagen!

Het team van Stichting De Kwakel Toen & Nu

Het Bestuur v.l.n.r. Ben Voorend, Johan van Dijk, Dirk en Ben Plasmeijer.

Foto voorzijde: Het Muiderslot in de tuin van Ome Toon de Wit (1956)

Foto achterzijde: Cees de Jong (Czn) staat voor de kerk in de sneeuw (ca.1966-67)

DE STICHTING BEWAAKT HET KWAKELS ERFGOED

De replica van Toon de Wit van de oude St. Jans Geboortekerk staat nu in de tuinvijver van de kerk.

Hoe dit tot stand kwam

In een interview met Toon de Wit vroegen wij waar de oude miniatuurkerk van De Kwakel gebleven was, die hij vroeger gemaakt had. Het bleek dat hij die aan de Kwakelse veiling had geschonken en dat hij ook geveild is. Hij wist wel wie hem gekocht had, nl. zijn oude buurjongen Henk de Groot (Pzn). Daar heeft de kerk jaren in de tuin gestaan en is later op diens zolder beland. Wij benaderden Henk om dit Kwakels tafereel weer in het dorp terug te plaatsen. Daar had

Toon de Wit

Henk wel oren naar, maar alleen als wij een goede plek konden vinden, waar iedereen hem kon bekijken. En de replica zou nog weer geschilderd moeten worden. Wij vonden dat de miniatuurkerk in de kerktuin moest staan, volgens ons de beste plek. Het verzoek werd bij het kerkbestuur neergelegd en in april 2013 kwam er Witte Rook uit de schoorsteen van de kerk.

Opknappen en plaatsen

Jan van der Knaap van het kerkbestuur ging het frame maken in de tuinvijver en ik zou de kerk opknappen. Mijn broer Martien heeft de kruisen vast gelast, de haan weer op de toren gesoldeerd en de losse verf eraf gehaald. Toen kwam de replica weer bij mij om het karwei af te maken.

Na grondig schuren en in de primer gezet, was het al een heel ander gezicht. Hierna heb ik de verf in rode steenkleur laten mengen en hem geschilderd. Daarna

Kerk in de steigers

Kwakels Erfgoed

alle details gedecoreerd en de haan bovenop de toren goud geschilderd. Tenslotte heeft Jan van der Knaap de oude kerk op het rekwerk in de kerktuin geplaatst en er een fontein omheen gemaakt.

De oude kerk is gebouwd in 1875 en gesloopt in 1968, maar niet nadat eerst de huidige kerk er naast gebouwd was. Nu staat de replica dus weer precies op de oude plek van de echte kerk om bewonderd te worden door alle voorbijgangers. Ome Toon de Wit zou er trots op zijn. Net als wij er trots op zijn om dit “Kwakelse Erfgoed” weer terug te hebben op zijn oude plek.

Het levensverhaal van Ome Toon vindt u op www.de-kwakel.com onder de link ‘Andere Tijden’.

Bestuur Stichting De Kwakel Toen & Nu.

Dirk Plasmeijer

Infobordje

St. Jans Geboortekerk De Kwakel (1875-1968)

De oude St. Jans Geboortekerk is een ontwerp van architect Evert Margry. Bouwpastoor Cornelis Vasse gaf met het kerkbestuur de Kwakelse aannemer Sippe Heeres Hendrikse de opdracht om de bouw uit te voeren. In de tweede helft van 1873 ging de bouw van de kerk en pastorie van start. Na anderhalf jaar bouwen was hij af, de plechtige inwijding was op 18 februari 1875.

Deze replica kerk is gemaakt door Toon de Wit uit de Mgr. Noordmanlaan. Ome Toon was een knutselaar van verschillende miniatures, die in zijn mooie tuintje stonden te pronken. Het Muiderslot was zijn eerste werkstuk en deze Kwakelse kerk was ook een van zijn speciale creaties. Hij is gemaakt van zink, roodkoper en lood, alles aan elkaar gesoldeerd en met de hand op maat geknipt en gebogen tot de Gothische vormen. Ome Toon schonk dit exemplaar destijds als kavel aan de Kwakelse veiling. De opbrengst kwam ten goede aan de kerk en het verenigingsleven in De Kwakel.

De koper van deze kavel op de veiling was zijn oude buurjongen Henk de Groot. Daar heeft hij een tijdje in de tuin en op zolder gestaan. Stichting De Kwakel Toen & Nu kon de miniatuur in haar bezit krijgen op voorwaarde dat hij een mooie plek in het dorp kreeg, waar iedereen hem kon bewonderen. In 2013 schonk Henk hem aan de stichting, die hem heeft gerestaureerd en gedecoreerd.

Met dank aan het kerkbestuur, dat toestemming heeft gegeven voor plaatsing, staat de oude kerk, gesloopt in 1968, na 45 jaar weer op zijn oude vertrouwde plek.

Stichting De Kwakel Toen & Nu www.de-kwakel.com

100 JAAR TUINBOUW IN DE KWAKEL (1913-2013)

De Kwakel is van oorsprong geen tuindersdorp. De tuinders zijn van elders gekomen. Het merendeel uit de twee Zuid-Hollandse dorpen Langeraar (Gemeente Ter Aar) en Roelofarendsveen (Gemeente Alkemade).

Pionier Cees Snabel

De grondlegger van de tuinbouw in De Kwakel is Cornelis Theodorus (Cees) Snabel geweest. Cees Snabel werd op 21 augustus 1870 geboren te Langeraar als zoon van IJsbrand Snabel en Martina van der Meer. Cees huwde op 17 mei 1895 te Leimuiden met Adriana (Jaantje) de Jeu. De eerste jaren van hun huwelijk woonden zij in Langeraar. Daarna woonden zij enige jaren in (Gemeente) Leimuiden en in 1914 verhuisden zij naar De Kwakel.

Cees Snabel- Jaantje de Jeu (de 1e tuinder)

Cees Snabel kocht op 6 november 1913 van Hein van Grieken, “van beroep watermolenaar”, een perceel weiland en water. In totaal ruim 1 ha groot, liggend achter de Vrouwenakkerse molen. Het land kocht hij voor fl.3.700,00 wat hij in termijnen aan molenaar Van Grieken mocht betalen. Het echtpaar ging aan de Drechtdijk 71 (nu 129) wonen. De verkoop van het land aan Cees Snabel heeft wellicht te maken gehad met het vertrek van de familie Van Grieken van de Vrouwenakkerse molen naar Uithoorn. In 1916 kocht Snabel het huis Drechtdijk 52 (nu 42) voor fl.800,00 van Dirk Röling (eigenaar van boerderij Ora et Labora).

De eerste jaren is hij de enige kweker in het dorp. Wat betreft de tuiniërsinvasie aan het begin van de 20e eeuw kun je Cees Snabel beschouwen als de eerste pionier. Overigens vond dit fenomeen niet alleen aan De Kwakel plaats maar ook op de “bovenlanden” langs de Amstel-Drecht tussen Vrouwenakker en Nieuwveen. Een deel van dit Jaagpad, ter hoogte van het Tolhuis, viel toen onder de Gemeente Leimuiden. Het ging doorgaans om percelen veenland die omgeven waren met voldoende brede sloten zodat varen er mogelijk was. Een perceel tuinland bracht economisch meer op dan weiland en bovendien was er veel minder van nodig. Reden van verkoop van een boerderij of landbouwgrond is veelal, dat de eigenaar op leeftijd is geraakt en geen bedrijfsopvolger heeft. Wanneer er dan tuinders kwamen, die een hogere prijs voor de grond gaven dan een naburige veehouder, was het begrijpelijk dat er geleidelijk aan percelen uit het bezit werden verkocht.

Invasie van jonge tuinders uit Langeraar (1916-1934)

Oud-dorpsgenoten uit Langeraar constateerden kennelijk dat Snabels bedrijfsresultaten in De Kwakel goed waren. Dit bleef niet zonder gevolg. Rond 1916/17 vestigde zich een groep van 10 Langeraarders tegelijk in De Kwakel. Dit waren als eerste Piet Bosdam, Frans

De Augurken oogst met Hanna, Cor en vader Jan den Haan (1921)

Kouwenhoven, Rinus van Zaal, zijn broers Willem en Engel van Zaal en hun zwager Jan den Haan. In 1918 volgden de broers Thewis en Rinus Klijn, Tinus Lek en

Links: Huisje van Cees & Jaantje Snabel (Drechtdijk 52)

Jan Brozius. In 1919 komen er twee Nieuwveeners bij: Antoon Schalij en Leen Splinter. Zij vormden de eerste generatie tuinders uit Langeraar.

Op 19 november 1919 werd de eerste Kwakelse tuinder Cornelis Theodorus (Cees) Zaal ingeschreven. Hij was afkomstig uit Bovenkerk, maar was met de Kwakelse Johanna van der Jagt getrouwd. Rond 1920/22 arriveert de tweede lichter uit Langeraar: Arie Kouwenhoven, Tinus Hölscher, Piet van Tol en Bertus Franssen als laatste in 1922. Rinus van Kessel in 1926, Frans Lek in 1928, Arie Verlaan (Nieuwveen) in 1929, Hein Lek in 1931 en Henk Egberts (Nieuwveen) in 1934.

Gezin van Frans Kouwenhoven uit Langeraar

De Veenders komen tuinen in De Kwakel (1922-1930)

Vanaf oktober 1922 komen de jonge tuinders uit Roelofarendsveen naar de verse tuingrond in het dorp. Bekende namen als Piet Pouw en zijn zwager Cees Versluys

Tuinders huizen aan De Oker (Boterdijk)

komen dat jaar hun heil in De Kwakel zoeken. Vanaf 1925 de tuinders Niek van Rijn, Cor van der Meer, Jan Pouw, Arie Hogenboom en Jan van 't Hart. In mei 1926 komen de zwagers Dirk Bakker en Gerrit Hoogenboom. Dan is het even stil met de Veense invasie. Tot aan 1930, dan komen Willem van der Ploeg uit Woubrugge en nog twee Veenders, Theo Wesselman en Theo van Amsterdam. Met Antoon Hoogenboom sluit de rij Veense pioniers. Ook hier weer veel familierelaties, zoals bij de Langeraarders.

De Kwakelaars gaan nu zelf groente en bloemen telen

Cees en Antoon Voorn en Tinus van Tol zijn de eerste Kwakelse tuinders die gaan beginnen in het dorp. Andere Kwakelaars die in die jaren twintig als tuinder begonnen, zijn Janus Klijn, de gebroeders Niek en Gerrit Klijn, Gerrit Hogerwerf, Cor Hoogervorst, Willem Vermey, Dirk Omtzigt, Martinus Plasmeijer, Willem Poelwijk, Co Mathezing, Antoon en Co Vlasman, Frits en Jan Zeldenthuis en Thomas Maijenburg Sr. Eind jaren twintig waren er 55 tuinders in De Kwakel, voor het merendeel Langeraarders. Samen hadden zij ongeveer 50 ha land in gebruik. De bedrijven lagen in hoofdzaak aan de Boterdijk, langs de Amstel, het Kwakelsepad, de Drechtdijk en aan de Ringvaart, in ieder geval aan goed vaarwater. Het waren bijna allemaal zogenaamde "vaar-

Boterdijk Bertus Verhoef (1930)

bedrijven"; de aan- en afvoer van het product, de mest, etc. geschiedde per boot. Het land lag ook niet altijd bij de woning. Soms moest men vrij ver de polder in varen. Tijd kostte ook vele jaren later nog weinig geld. De rijwegen waren voorts soms niet verhard en daarom minder aantrekkelijk dan vaarwegen.

1913 – 1926 De pioniersperiode

In de eerste periode wordt nog uitsluitend groente gekweekt. De tuinders uit Langeraar teelden snijbonen in

combinatie met tuinbonen en erwten. De uit de Veen afkomstige tuinders kweekten als hoofdteelt augurken en snijbonen, in combinatie met erwten/peulen en dop-erwten. De erwten en snijbonen uit Roelofarendsveen genoten reeds in de vorige eeuw in het buitenland een zekere reputatie. Ook de Hollandse augurk uit de Veen, op grote schaal ingezouten in vaten, genoot grote bekendheid. Engeland en Amerika waren grote afnemers. Later wordt Duitsland de grootste afnemer van grove verse augurken. Als bijproducten telde men sla, peen, bloemkool en soms aardbeien onder glas. De uit Amsterdam en omgeving afkomstige kwekers legden zich meestal toe op de teelt van spinazie, sla, andijvie, bloemkool, peen en prei. De producten werden hoofdzakelijk in de open grond geteeld. Alleen van enkele producten werd 'de zaai' onder plat glas geteeld.

In het begin werden de producten in Uithoorn in het Veilinggebouw "Ora et Labora" (Bid en Werk) geveild, voor de consumptiegerichte vraag uit Nederland. Maar al snel werd de aanvoer te groot. De tuinders gingen naar de veiling in Ter Aar, Roelofarendsveen, Vinkeveen en Amsterdam of naar de Amsterdamse markt. Het veilinggebouw in Uithoorn, geopend in 1919, werd in 1921 al weer failliet verklaard!

Het transport vond plaats over het water, de Ter Aarse en Roelofarendsveense veiling hadden vaste schippers in dienst. Bekende Kwakelse schippers waren Jan Meijer (Torrie) en Gijs van Veen, Marinus van Harten (Ter Aar) en Jan Nueman (Roelofarendsveen). De schippers voeren tot de Jan Ploegensluis. Daar werden ze geschut en konden zo via de Amstel hun weg vervolgen richting de veilingen in de Aar- en Veenstreek.

De eerste 15 jaren was de periode gunstig en ontwikkelde de tuinbouw zich flink. Er waren echter ongunstiger factoren, die geleidelijk aan hun schaduw duidelijker vooruit wierpen. Om de twee voornaamste te noemen: het teeltplan is nogal beperkt en eenzijdig en daardoor riskant. Men is o.a. teveel afhankelijk van het weer. Voorts is de arbeidsverdeling over het jaar niet goed. In de zomers maakt men zeer lange zware dagen, terwijl men in de winter, met name wanneer de vorst invalt, praktisch geen werk heeft. Dat betekent dat het geld, dat men in de zomer verdiend heeft, in de winter weer grotendeels opgaat aan het huishouden.

Het schip Buiten Verwachting van Schipper Jan-Meijer (Torrie)

1927-1930 Grote veranderingen in de tuinbouw, door kassen en bloemen

Rond 1927 dienen zich, in navolging van omliggende dorpen, veranderingen in de Kwakelse tuinbouw aan, die een nieuwe periode inluiden. Enerzijds streeft men er hier ook naar om de wintermaanden meer productief te maken en wel door de inmiddels op gang gekomen bouw van kassen. Anderzijds wordt vanwege de teruglopende opbrengsten in de traditionele groenteteelt gezocht naar nieuwe producten. Beide hangen overigens nauw met elkaar samen.

Bloembollenteelt en bolbloemeteelt

Arie Hogenboom was de eerste tuinder in het dorp die in 1927 op zijn bedrijf aan de Drechtdijk een kas liet bouwen. Overigens direct gevolgd door anderen aan de Boterdijk en het Kwakelsepad. Het waren praktisch uitsluitend kassen zonder centrale verwarming. Wel werd *(Arie Hogenboom - 1941)* al spoedig verwarming door de Salamanderkachels toegepast. Wat de teelt van nieuwe producten betreft beproefden enige tuinders uit de Veen, o.m. Jan en Piet Pouw, in navolging van collega's in hun geboortestreek, *de bloembollenteelt*. In hoofdzaak narcissen en tulpen. Anderen tuinders merkten de betere bedrijfsresultaten in de bloemeteelt in de omgeving Aalsmeer en Vinkeveen op en sloegen ook die weg in. De bloembollenteelt heeft in De Kwakel evenwel geen grote opgang gemaakt. De veengrond blijkt daarvoor minder geschikt dan de zandgrond elders. Het trekken van bollen in speciale trekkassen en in warenhuizen gaf wat beter resultaat. Deze bolbloemeteelt heeft zich dan ook tot in 1965 als bijproduct kunnen handhaven.

(Arie Hogenboom - 1941)

Chrysantenteelt

Gunstiger in die periode gaat het in de bloemeteelt. Rond 1927 worden hier en in navolging van Vinkeveen de eerste chrysanten geteeld. De Kwakelse initiatiefnemer van het eerste uur was C. M. (Cees) van Zaal (1908/1951), zoon van Marinus van Zaal, die later door deskundigen als de grootste Nederlandse chrysantenkenner zou worden aangemerkt. De chrysantenteelt blijkt een groot succes. Het voornaamste product is de grootbloemige chrysant, o.a. de Rayonnante. Later de trochrysant (de zeer bekende Chatsworth), die Cees

Cees van Zaal (Mzn)

van Zaal uit Engeland heeft geïmporteerd. Het planten geschiedt in mei-juni in open grond. *(Van augustus tot en met oktober worden de planten tegen het open gaan van de knop met een kluit opgestoken en naar de kas getransporteerd. Daar*

worden ze weer ingekuild. Regen en wind hebben nu geen nadelige invloed meer op de bloem, zodat een goed product kan worden afgeleverd.)

De chrysantenteelt ontwikkelt zich zeer voortvarend. Rond 1950 is 80% van de chrysantenaanvoer op de Aalsmeerse veiling "Bloemenlust" afkomstig uit De Kwakel. In het begin worden de chrysanten per fiets met mand of bakfiets naar de veiling in Aalsmeer gebracht. Later komt er collectief vervoer op gang door de Firma Lek uit Ter Aar en de Firma Van de Rotten & Klijn uit De Kwakel. De tuinders verpakten hun bloemen in de groene bloemkisten en zetten ze voor aan de weg. Dan kwamen de vervoerders de kisten ophalen en brachten ze naar de veiling. In de namiddag brachten dezelfde vervoerders de kisten weer terug bij de tuinders. Elke tuinder had zijn eigen initialen (eerste letter van de voor – en achternaam) op de kist geschilderd, zodat de vervoerder dezelfde kisten weer kon terug brengen. De tuinders gingen naar de veiling om hun bloemen weer uit de kist te halen en ze op de veilingkarren uit te stallen op kranten.

Transportbedrijf van de Rotten & Klijn)

1939 Kwakelse chrysantentoonstelling in Zaal Leenders

Het hoogtepunt in de geschiedenis van De Kwakel vormt in 1936 de Kwakelse chrysantentoonstelling

in Zaal Leenders. Alle chrysanten van de Kwakelse tuinders die hier geshowd werden behoorden tot de topklasse in Europa.

Bloemen en groenten

Samenvattend ziet men na 1927 een beperkte opkomst van de bloementeel met bolbloemen en chrysanten als hoofdproducten. Meestal werd deze teelt gecombineerd met een groente. Een bekend teeltplan is bv. snijbonen of tomaten als hoofdteelt met bolbloemen of lathyrus als voor- en chrysanten als nateelt. Toch blijft in die periode de vollegrondsgroenteteelt hoofdzaak en blijven binnen die groenteteelt de traditionele producten erwten, bonen en augurken veruit de grootste plaats innemen. Nieuwe nevenproducten, o.a. tomaten, witlof, nemen slechts een geringe plaats in het teeltpatroon in. Zoals reeds gezegd liepen de bedrijfsresultaten, in het bijzonder voor dit soort bedrijven, meer en meer terug. Er is dan voor hen ook sprake van een crisis.

1930-1940 Wereldcrisis ook in de tuinbouw in Nederland

De in 1929 begonnen wereldcrisis laat zich ook in De Kwakel gelden. De tijden worden slechter, jaarinkomens van fl.400,00 zijn in de jaren dertig bij de Kwakelse tuinders met hun grote gezinnen geen zeldzaamheid. Het gaat echter in het hele land erg slecht. Door een bijzondere regeling, de zogenaamde “werkverschaffing op eigen terrein” worden tuinders in staat gesteld met overheidsgeld grondverbeteringen, onder meer diepspitten en draineren, op eigen bedrijf door te voeren. Daardoor hoeven zij niet naar de werkverschaffingprojecten die overal door de overheid werden opgezet. Er worden steeds grotere schulden gemaakt en, door de financiële nood gedwongen, tuingronden verkocht en bedrijven beëindigd. Soms kan men het verkochte land tegen een lage pacht in gebruik houden.

Bollenschuur Co Mathezing

Geleidelijke verbetering

In 1936 krabbelde het economische leven weer een beetje overeind. Er treedt geleidelijk enige verbetering op, hoewel de situatie nog alles van rooskleurig wordt. De tuinbouw in ons dorp zal, zo blijkt achteraf, geen kans zien de gevolgen van de crisis volledig te boven te komen. Het aantal tuinders in De Kwakel verdubbelt zich in de jaren dertig van ca. 50 tot 100, evenals het aantal betaalde hectares. Reden daarvan is in hoofdzaak de opkomst van de tweede generatie van tuinders. In het algemeen zijn de gezinnen in De Kwakel erg groot. Er is derhalve in de regel een aantal zoons, dat van kinds af op het land heeft meegeholpen en daardoor in de tuinbouw verder gaat. Door de grote werkloosheid hebben zij ook geen andere mogelijkheden. Wegens gebrek aan voldoende landbouwgrond gaan voorts boerenzoons over op de tuinbouw. Er kan er meestal maar één het ouderlijk bedrijf voortzetten. Er blijven ook nog tuinders van elders komen, doch in beperkte mate. Wij zien dan ook veel dezelfde namen, niet minder dan tien keer Pouw, zes keer Vlasman, vijf keer Zaal en zes keer Van Zaal. Ook namen als Lek, Klijn, Kouwenhoven, Hogerwerf en Ho(o)genboom komen veelvuldig voor. Het wordt moeilijk ze allemaal uit elkaar te houden, maar dan worden er bijnamen voor verzonnen. Al deze tuinders hebben een zware tijd. In 1938 treedt er een nieuwe rijkssteunregeling in werking, de “kleine tuindersteun”. Afhankelijk van de bedrijfsgrootte kan men in geval van nood een beroep doen op een uitkering in geld (kleine bedrijven), in natura (grootste bedrijven) of beide (middelgrote bedrijven).

1940-1945 De Tweede Wereldoorlog

Na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog in mei 1940 wordt de financiële toestand voor de Kwakelse tuinders beter. Er is buiten de tuinbouw weer voldoende werk en daardoor komt er bij de bevolking weer geld.

Schuilkeet van Jan Plasmeijer (Mzn) 1941

De groenteprijzen lopen geleidelijk op. Naarmate de producten schaarser worden, wordt er meer verdiend. De achterstallige losse schulden (aan leveranciers) worden nu in het algemeen volledig en hypothecaire leningen gedeeltelijk afgelost. Met het ontvangen geld kunnen echter, gezien de materiaalschaarste, geen bedrijfsinvesteringen worden gedaan, zoals het bouwen van kassen. In dat opzicht is er dus geen vooruitgang, doch verval. De gezinnen geven nu ook meer geld uit dan voorheen, toen praktisch niets viel uit te geven.

In de jaren 1940-1941 komt voor het eerst een herinrichtingsplan voor een groot deel van de Uithoornse Polder (350 ha) op tafel. Het voorziet in het creëren van ruimte voor ca. 280 nieuwe tuinbouwbedrijven. Daarvoor zouden er 16 veehouderijbedrijven moeten verdwijnen. Dit plan van burgemeester Koot werd in 1947 afgeblazen door het ministerie van Landbouw en Visserij.

1946-1965 Nieuwe problemen

Als na 1945 de materiaalvoorziening langzamerhand weer op gang komt, moet de tuinder eigenlijk zo spoedig mogelijk geld investeren in reparaties en vernieuwingen. Dat blijkt in De Kwakel veelal niet te kunnen. In de eerste plaats blokkeert Minister van Financiën Lieftinck (het tientje van Lieftinck) na korte tijd deze overheidssteun, terwijl alsnog belastingaanslagbiljetten (voornamelijk inkomsten- en vermogensbelasting) over de jaren 1940-1945 worden gezonden. Dit blijken relatief zulke grote bedragen te zijn dat het geld er veelal niet is. Veel tuinders moeten opnieuw weer een lening aangaan. Een aantal verlaat zelfs de tuinbouw. Zij vinden werk in de industrie en op Schiphol, waar goed verdiend wordt. Zes dorpsgenoten emigreren naar Canada, t.w.: Niek van Rijn, A. van Diemen, Chris Klijn, Antoon Vlasman en K. den Haan en twee naar Australië, nl. Cor en Gerrit Pouw.

Het einde van de groenteteelt

Dan wordt 1947 voor de groentetuinder in de Veenstreek, waartoe De Kwakel wordt gerekend, een zeer ongunstig jaar. Door de grote droogte mislukt de oogst van diverse producten, in het bijzonder echter de snijbonen. De oogst van een ander hoofdproduct, de augurk,

gelukt wel, doch Duitsland weigert ze in te voeren. Daardoor brengen zij nagenoeg niets op. De zwakte van de Veense groenteteelt bedrijven, te weinig variatie in producten en daardoor groot risico, wordt duidelijk zichtbaar. Voor de gehele Veenstreek komt op verzoek van de tuindersorganisaties een “Bijzondere steunregeling 1948 voor de kleine zelfstandige tuinders in de Veenstreek” tot stand. In Uithoorn/De Kwakel vragen maar liefst 42 kwekers die steun aan, van de 100 tuinders die er waren. De drang om uit de tuinbouw te stappen is groot in die jaren. In 1950 is het aantal tuinders in De Kwakel teruggelopen tot 82. De verdeling is 28 zuivere groentebedrijven, 42 bedrijven met groente en bloemen en slechts 12 bloemeteeltbedrijven. Enige jaren later is de groenteteelt praktisch verdwenen in het tuindersdorp.

Anjerteelt ook geen blijver

In 1950 begint Arie Hogenboom aan de Drechtijk als eerste met de anjerteelt. Dit blijkt succesvol en vindt daarom spoedig navolging. Binnen 5 jaar zijn er reeds 30 bedrijven op de anjerteelt overgegaan. De anjer, die een gunstiger arbeidsverdeling en een betere opbrengst geeft, verdringt de zo gewaardeerde chrysant. De bekendste soorten waren in die tijd: William Sim (rood), White Sim (wit) en Arthur Sim (rood-wit). Maar de anjerteelt blijkt ook geen blijver te zijn. Diverse ziekten belagen na verloop van tijd deze plant zonder dat men

Anjerteelt in de jaren vijftig met Jan & Martien Plasmeijer (1957)

er goede bestrijdingsmiddelen tegen heeft. In 1960 is de anjerteelt bijna uit het dorp verdwenen. En tegen 1970 is de anjer ook grotendeels uit het gebied verdwenen.

De eerste rolkas in De Kwakel

In 1952 laat Antoon Hoogenboom aan de Boterdijk als eerste in Nederland een "rolkas" bouwen. Dit nieuwe type kas is ontworpen door J.G.Th. Harte, een medewerker van het rijkstuinbouw consultantschap te Amstelveen en Jac. van Doorn,

van beroep constructeur en kassenbouwer te De Kwakel. Het voorbeeld van Hoogenboom vindt in de eerste jaren veel navolging. Eerst in De Kwakel en daarna ook elders in Nederland. Als gevolg van nieuwe teelten, die meerdere jaren bleven staan, worden zij later in De Kwakel niet meer gebouwd.

Antoon Hoogenboom 1931

Dit type kas maakt het mogelijk op een bepaald perceel enige op diverse tijdstippen bloeiende en rijpende gewassen achter elkaar te planten (bijvoorbeeld bolbloemen, lathyrus en chrysanten). Zodra het gewas geoogst

Chrysantenteelt van Jo en Martien Vlasman, Gerrit Hoogenboom

is, verrolt men de kas naar het volgende gewas. Dit gewas wordt dan tot de oogst beschermd tegen ongunstige weersinvloeden en geeft dan een beter kwaliteits-

Rolkas Antoon Hoogenboom (1952)

product. Een ander voordeel is dat een bepaald product steeds op andere verse grond komt te staan, hetgeen bepaalde ziekten kan voorkomen.

Opkomst van de rozenteelt

Door gebruik te maken van drainage op een put is het inmiddels gelukkig ook mogelijk geworden op de veengrond rozen te telen. Enige tuinders in De Kwakel gaan rond 1960 over op deze teelt en zo doet de roos zijn in-

trede. Aanvankelijk nog uitsluitend kleinbloemige soorten: Garnette en Carol. Jaren later werd ook de grootbloemige roos veelvuldig geteeld. De roos vraagt minder arbeid en geeft een beter bedrijfsresultaat dan de anjer. Zij blijkt een goede vervanger te zijn.

Dit zijn enige positieve punten voor de Kwakelse tuinbouw. Een negatief punt vormt de steeds snellere stijging van de arbeidskosten. Arbeid wordt langzamerhand het duurste bedrijfs onderdeel. Daarom moet er rationeler worden geproduceerd. Dit treft in de eerste plaats de vaarbedrijven. Varen neemt relatief veel tijd in beslag, terwijl bovendien een boot slechts een beperkte

vervoerscapaciteit heeft. Vaarbedrijven raken daardoor steeds verder achter op de bedrijven, die aan de weg liggen. Een tweede belangrijk punt vormt de omschakeling van olie op aardgas. Aardgas is in de jaren zeventig een goedkopere brandstof dan olie. Er wordt dan ook op grote schaal overgeschakeld. De regering steunt dit bovendien met subsidies, omdat aardgas aanzienlijk milieuvriendelijker is dan olie. De bedrijven dienen echter wel zodanig gesitueerd te zijn, dat het rendabel is daar leidingen naar toe te brengen. Bij een aantal bedrijven is dit niet het geval en ook de vaarbedrijven raken verder achter. Tenslotte gaan voor een rendabele bedrijfsvoering de grootte en de vorm van de bedrijfskavel steeds belangrijker worden. Een moderne kas vraagt al gauw een kavelbreedte van ca. 70 meter. De kavel moet voorts niet te lang zijn: 150 tot 200 meter, maar dit is overigens mede afhankelijk van de aard van het bedrijf. Tuinbouwgebieden waar dergelijke kavels niet zijn, raken in de jaren zestig vaak geleidelijk in verval.

Moderne kwekerijen in jaren zeventig tot nu (1970-2013)

Begin jaren zeventig begonnen meerdere Kwakelse kwekers in de Noorder- en Zuiderlegmeerpolder met nieuwe moderne kwekerijen. Anton en Wil Pouw verlieten de Boterdijk en begonnen op de Hoofdweg met een nieuwe rozenkwekerij. De kwaliteit van de rozen was erg hoog op de verse kleigrond van de Zuider-Legmeerpolder. Anton Pouw was kweker van de rozensoort "Sonia" waar hij veel succes mee had in binnen- en bui-

Anton & Wil Pouw tussen hun rozen

Moderne kwekerij, Van Rijn Roses (Dwarsweg - 2013)

tenland. Na de snijrozen schakelde hij langzaam over naar potrozen. Pouw Rozen was een begrip in de bloemen- en plantenwereld.

In de loop der jaren schakelden steeds meer rozenkwekers over op groene en bloeiende potplanten. In de rozenkwekerij was het zeven dagen per week werken en arbeid werd steeds duurder. De gasprijzen vlogen de pan uit, daardoor werden er energiedoeken in de kassen geplaatst om de stookkosten te drukken. Men ging bloemen belichten om meer rendement uit de bloemen te halen. Nu, anno 2013, zijn er niet zo veel rozenkwekerijen meer over in De Kwakel en in Nederland. De rozen worden nu uit de warme landen geïmporteerd, met name uit Afrika en Zuid-Amerika. Dit zijn geduchte concurrenten voor de Nederlandse rozenkwekers.

De Kwakel heeft in die 100 jaar heel veel goede en hardwerkende tuinders opgeleverd. Wij kunnen hier niet alle tuinders (kwekers) bij naam noemen, anders zou dit verslag over een eeuw tuinbouw erg lang worden. De Kwakel is trots op alle mensen die in 100 jaar tuinbouw in De Kwakel bepalend zijn geweest voor het huidige dorp. Nu nog spreken Kwakelse bedrijven een aardig woordje mee in de bloemen- en plantenhandel over de hele wereld met hun moderne kwekerijen en hun mooie producten.

Bron: Uit het boek, " Een huis, tuin en erf in Het Bezwoeren Kerf."

EEN NIEUWE WOONWIJK, DE MGR. NOORDMAN- LAAN NU 65 JAAR (1948-2013)

Na de Tweede Wereldoorlog was er ook in De Kwakel een groot tekort aan woningen. De Kwakelse gemeenschap had zich in de voorgaande jaren niet kunnen onttrekken aan de landelijke babyboom waarvan de gevolgen zich inmiddels aandienden. Veel jonge gezinnen met kinderen die vlak na de bevrijding op zoek waren naar een eigen huisje. De Uithoornse Burgemeester Koot en professor Wieger Bruin waren in de jaren voor de oorlog al bezig geweest met het maken van woningbouwplannen voor de gemeente, en dus ook voor De Kwakel. De oorlog zorgde voor vertraging maar de plannen werden daarna weer opgepakt. Er waren plannen gemaakt voor een nieuwe woonwijk in het midden van het dorp, maar de schaarste aan bouwmaterialen in de naoorlogse periode zorgde voor forse vertraging in de landelijke woningbouw. Van Martinus Vlasman (Tinus Beer) werd het weiland achter zijn boerderij De Verandering (Het Vaticaan) aan de Kerklaan aangekocht. De laatste tuinders aan het Kwakelsepad en de Ringvaart, waaronder Willem Vermeij, moesten ook weg. Willem Vermeij ging aan de Boterdijk verder tuinen. Voor een goede ontsluiting van de nieuwe wijk werd net voor 1947 het water de Kleine-Drecht tussen de Kerklaan en de Drechtelijk gedempt. Voor de gemeente aanleiding om in het zo ontstane nieuwe dorpscentrum daar ook

1947 (mei) Aanleg Mgr. Noordmanlaan

de jaarlijkse kermis naar toe te verplaatsen. Maar hier kwam men enkele jaren later weer op terug.

1947-1948 De straat werd vernoemd naar de Kwakelse pastoor Mgr. Noordman

De naamgeving voor de laan in de nieuwe naoorlogse woonwijk is een eerbetoon aan de toenmalige pastoor Noordman. Mgr. Noordman heeft veel betekend in het kleine zelfstandige dorpje en daarbuiten. Zo diende de Kwakelse pastorie ondermeer als schuiladres voor de Uithoornse burgemeester Koot die aan het einde van de oorlog moest onderduiken. De vriendschappelijke relatie tussen pastoor Noordman en de burgemeester heeft mede bijgedragen in het besluit om ook voor de Kwakelse gemeenschap na de oorlog nieuwbouw te realiseren. Vermoedelijk heeft burgemeester Koot hierbij zelf de naam Mgr. Noordmanlaan aangedragen.

1944 Mgr. Noordman

De bouw werd in 1947 aangevangen met het bouwrijp maken van de grond en wegen door aannemer Schelvis uit Heemstede. De Kwakelaars hielpen zelf mee met het storten van puin voor de straten. Aannemersbedrijf

1947 De bouw van de Mgr. Noordmanlaan

Kretz uit Uithoorn bouwde de eerste fase van grotere huizen aan de kant van de school en direct achter de bebouwing achter de Kerklaan.

1947-1948 Bouw van de wijk (deel 1)

De eerste huizen werden in juli 1948 opgeleverd. Het eerstgeboren kind in de Mgr. Noordmanlaan was Berry Verlaan op 28 juli, zoon van Bertus en Tonia Verlaan. Moeder Verlaan was hoog zwanger en het echtpaar kreeg met urgentie als eerste de sleutel van hun nieuwe

huis. Dat was dubbel feest, omdat Berry ook nog de 5.000e inwoner was geworden van de Gemeente Uithoorn. Familie Verlaan kreeg een vleespakket, een zilveren bestek van Sparnaay en fl.100,- van de Boerenleenbank. (Ruud Zaal (Czn) was nummer 5001, en net te laat geboren voor de hoofdprijs). Ome Toon de Wit (van de welbekende tuin) werd hun buurman en was de tweede bewoner op de hoek van de Mgr. Noordmanlaan.

1950 Berry Verlaan

1951-1952 Het blok huizen naast het postkantoor en de bouw van de kleuterschool

Op 1 februari 1951 opende het nieuwe postkantoor zijn deuren aan de Mgr. Noordmanlaan 2, naast de kapsalon van Niek Stam. Hans Stam legde op 14 september 1950 de eerste steen van de kapsalon van zijn vader Niek. In oktober 1951 was de vergunning rond voor het blok

Het Oude Postkantoor

huizen direct naast het nieuwe postkantoor. De Kwakelse aannemer Piet de Jong & Zonen mocht dit blok (nr. 4 t/m 14) bouwen. Dit is in 1952 opgeleverd.

In datzelfde jaar is ook de kleuterschool "St. Jozef" geopend met 2 lokalen en een aula. In 1953/54 volgde het blok huizen (nr.16 t/m 26) tegenover de nummers 4 t/m 14, dit blok is gebouwd door de Firma Gortemulder en werd in juni 1954 opgeleverd.

1952 Kleuterschool St. Jozef

1954-1955 Uitbreiding Mgr. Noordmanlaan met de tweede fase aan de Ringvaart zijde

Piet de Jong & Zonen mocht in 1954 ook de tweede fase bouwen die aan de Ringvaart grensde. Deze woningen waren iets lager en kleiner, met een schuin aflopende kleine uitbouw. Bouwen ging nog zonder bijzondere hulpmiddelen: de stenen op de schouder naar boven, de steigers waren palen met touwen, met de hand in elkaar gezet. Maatregelen om de veiligheid bij het werken te vergroten bestonden toen nog niet. Viel je van de steiger en had je geluk, dan stond je weer op, klopte het stof van je broek en ging door, vertelde Piet de Jong Jr., die als jonge jongen meewerkte in het bedrijf van zijn vader en zijn broers. Deze 24 huizen werden in 1955 van april t/m september opgeleverd. In ditzelfde najaar werd de

kleuterschool uitgebreid met een derde lokaal. Door de grote aanwas van kinderen in de prille Mgr. Noordmanlaan bleek de nieuwe kleuterschool nu al te klein.

1954 De Speeltuïn "Jong Leven" met beheerder Piet Sitvast (1954-1974)

Nu de eerste nood gelenigd was, kwam er meer aandacht voor het welzijn in het algemeen en dat van de talrijke kinderen die in de naoorlogse geboortegolf ter wereld kwamen. In de jaren vijftig was dit een kinderrijke buurt met de net opgerichte speeltuin "Jong Leven" in 1954.

Piet Sitvast (Schilderij Hans Klootwijk)

De speeltuin werd opgericht door een bestuur van ouders uit de straat nl. Kees Kouwenhoven, Leo Loos, Piet Bijman en materiaalman Rinus van Egmond. Zij kregen een subsidie van fl. 100,00 van de Kwakelse Boerenleenbank. De eerste beheerder was Thewis de Blicck, hij deed dit 2 jaar. Vanaf 1956 zwaaide Piet Sitvast (Sit) er de scepter in overall en op klompen. Sitvast ging altijd tussen de middag thuis eten en dan was de speeltuin gesloten. Als hij dan weer aan kwam fietsen, riepen alle kinderen, "Sit komt eran! Sit komt eran!"

1961 Speeltuïn het hobbelpaard met Keizer Karel de Blicck

1961 Luchtfoto Mgr. Noordmanlaan

Dan vloog de jeugd naar het hek, waarbij de kleintjes bijna platgedrukt werden. Zodra Sit het hek opende rende iedereen naar de verschillende toestellen. Favoriet was het witte houten paard dat vooraan stond en gemaakt was door timmerman en materiaalman Rinus van Egmond (Mzn). Voor dit toestel stond altijd een lange rij. Ook de glijbaan en de grote schommels waren altijd snel bezet. Sit was vroeger politieagent geweest en aannemer, hij zag echt alles met zijn scherpe politieogen. Hij was streng en rechtvaardig, hij was verantwoordelijk voor alle kinderen. Hij hield van de kinderen en kende iedereen bij naam, maar als je niet luisterde, dan was je nog niet met hem klaar. “Sit, magge we ut sleuteltje?” Dan liep hij naar de kraan en diepte de sleutel op uit zijn zak. Om de beurt kreeg je dan een geel Biotex bekertje water voor de dorst.

De jeugd van de straat

De speeltuin nam een belangrijke plaats in in de jeugdige nieuwbouwwijk. De speeltuinvereniging organiseerde ook elk jaar een uitje onder de naam “De jeugd van de straat”. Dit was een dagreisje ergens buiten De Kwakel, naar de Pyramide van Austerlitz, het Groendaalse- of Amsterdamse Bos en soms naar de Efteling in Kaatsheuvel bijvoorbeeld. De kinderen gingen dan met brood en drinken in de tas een dagje uit met bussen van Maarse & Kroon, die opgesteld stonden in de Mgr. Noordmanlaan.

1964 De Jeugd van de Straat

Maar liefst zes bussen vol met kinderen, vele moeders als begeleiding en het bestuur van de vereniging! Voor de kinderen in die tijd was een dag buiten het dorp al een vakantiereis in het buitenland. Vakantie met je ouders, een dagje naar de Mijdrechtse Speeltuin of Avifauna, was al heel wat. Deze generatie kinderen groeide nog onbezorgd op in de bekende “spruitjeslucht” van eind jaren vijftig. Toen Was Geluk Nog Heel Gewoon. Halverwege de jaren zestig kwam de grote ommezwaai, “de roerige jaren zestig”. De welvaart steeg in Nederland en in De Kwakel, normen en waarden vervaagden, de jeugd kreeg meer geld en trok er zelf op uit. (De speeltuin is in 1974 gesloten, er kwam parkeerterrein voor in de plaats) Meer over de speeltuin en Sit vindt op onze website in de rubriek Andere Tijden.

De Tuin van Ome Toon de Wit

Er zijn heel wat kinderen geboren en opgegroeid in die mooie Mgr. Noordmanlaan en zij bewaren daar mooie herinneringen aan. Wat altijd erg opviel was (zeker in kinderen), dat de tuinen zo enorm groot waren. De bekendste tuin en een bezienswaardigheid op zich, was wel die van Ome Toon de Wit op het hoekje van de laan. Ome

1956 Tuin van Toon de Wit

Toon was knutselaar en maakte miniaturen. Zijn eerste miniatuur was van het Muiderslot met water eromheen. Een heuse bezienswaardigheid met de kermis, als meerdere tuinen in de Mgr. Noordmanlaan en de kleuterschool verlicht werden met gekleurde lampjes. Ome Toon hield erg van ambachtelijk werk. Hij laste, soldeerde en schilderde naar harte-lust en vulde zijn tuin telkens aan met nieuwe objecten die hij van staal, zink en koper maakte. Toon de Wit werkte vroeger bij Werkspoor in Amsterdam en was later conciërge op de Robert Kennedyschool, waar hij zijn naam Ome Toon aan over heeft gehouden. Een van zijn laatste projecten was de Uithoornse kerk van de Schans.

Het populaire televisieprogramma “Man Bijt Hond” is ook wel eens langs geweest om Ome Toon te portretteren. In mei 2012, kort na zijn 95e verjaardag, groots gevierd in het dorpshuis, overleed Ome Toon. Een echte Kwakelaar in hart en nieren. Ome Toon, “blij met alles wat draait, groeit en bloeit en altijd weer boeit”. Meer over Ome Toon vindt u op onze website in de rubriek Andere Tijden.

2013 Wat brengt de toekomst voor deze nostalgische woonwijk, na 65 jaar?

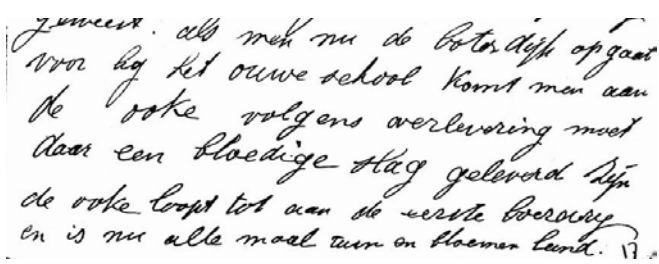
De huizen zijn thans in bezit van woningbouwvereniging “Eigen Haard” die in de nabije toekomst (2015) plannen heeft om het deel aan de Ringvaart te renoveren en in 2017 het oudste gedeelte te slopen. Heel jammer dat zo’n mooie wijk met zoveel Kwakelse historie hiermee verloren gaat. Daar staat tegenover dat het niet zo moet zijn dat door de leegstand er in toenemende mate verpaupering optreedt. De ooit zo mooie en overbekende tuin van Ome Toon de Wit is na zijn overlijden inmiddels veranderd in een wildernis. Wij hopen dat de Gemeente Uithoorn en woningbouwvereniging “Eigen Haard” de huidige bewoners van deze wijk in een nieuw of gerenoveerd huisje terug laten keren in de hun zo vertrouwde woonomgeving de Mgr.Noordmanlaan. Gelukkig hebben wij de foto’s nog.

2008 Mgr. Noordmanlaan en de Ringvaart

DE 200 JAAR HISTORIE VAN DE OKER (1813-2013)

“Zeven kampen wei- of hooiland met kade en het water, genoemd de Oker in de Uithoornsche polder, is thans groot zes bunders, zes en negentig roeden en veertig ellen. (tegenwoordig 6 ha, 96 are en 40 ca). Het land is gelegen in De Kwakel (Gemeente Uithoorn) aan de oostzijde van de Boterdijk”. Er zijn eigendomsbewijzen bekend dat de hoek land in 1813 al werd verhandeld. In een notariële acte uit 1859 wordt, voor zover nu bekend, de benaming De Oker voor het eerst genoemd als officiële benaming voor de percelen aan de Boterdijk.

zoozeer. als men nu de Boterdijk opgaat voor by het ouwe school komt men aan de ooke volgens overleving moet daar een bloedige slag geleverd zijn de ooke loopt tot aan de eerste boerocay en is nu alle maal tuyn en bloemen land.

De Ooke, uit het schrift van Hein Enthoven (1930)

De naam De Oker

De benaming De Oker of (aan de) Ooke zou, volgens de onofficiële dorpskroniek uit 1930 van Hein Enthoven, een verwantschap hebben met een vroegere bloedige veldslag die daar plaats zou hebben gevonden. Maar wat die verwantschap dan zou zijn geeft Hein niet aan. Verder zijn er ons (nog) geen gegevens bekend van de oorspronkelijke benaming. Aannemelijker is een verwijzing naar een okerhoudende grondslag. De aanwezigheid van ijzeroxide geeft een rood tot geelbruine kleuring aan de veengrond. Het komt over de gehele wereld in verschillende kleurschakeringen voor, van geel tot bruin. Het woord ‘oker’ stamt van het Griekse woord “ochros” dat geelachtig betekent. Er bestaat ook een pigment gele oker.

In 1813 verkoopt Hendrik Zuidervaat uit Kudelstaart De Oker en sindsdien is het regelmatig van de hand gegaan. In 1836 koopt de allereerste burgemeester (Schout)

van Uithoorn, Jan Roothaar, het land met een veenman, Pieter Kreetz. In 1847 komt het land in bezit van notaris Gerrit Daniël Boerlage en Cornelis Leenders, ieder voor het halve aandeel volgens het koopcontact. Volgens een acte van scheiding van 11-09-1859 werd G.D. Boerlage, notaris te Uithoorn, ondermeer alleen eigenaar van De Oker aan de Boterdijk.

1874 Familie Leenders nu eigenaar van De Oker

Volgens een koopcontract van 27-7-1874 kocht Hubertus Leenders een stuk “wei- of hooiland met kade en water, genaamd “De Oker” gelegen aan de Boterdijk in de Uithoornsche polder, Gemeente Uithoorn, Kadaster Sectie C. nr. 271 t/m 280, groot 6 Ha 96 Are en 40 Ca.” De verkoper van het land was notaris G. D. Boerlage te Uithoorn. Hubertus Leenders overleed op 8-11-1880, zijn weduwe Wihelmina Maria van Nieuwkerk nam de taken over. Zij beheerde de boerderij en het land aan De Oker. Haar zoon Jasper was toen nog pas 18 jaar jong.

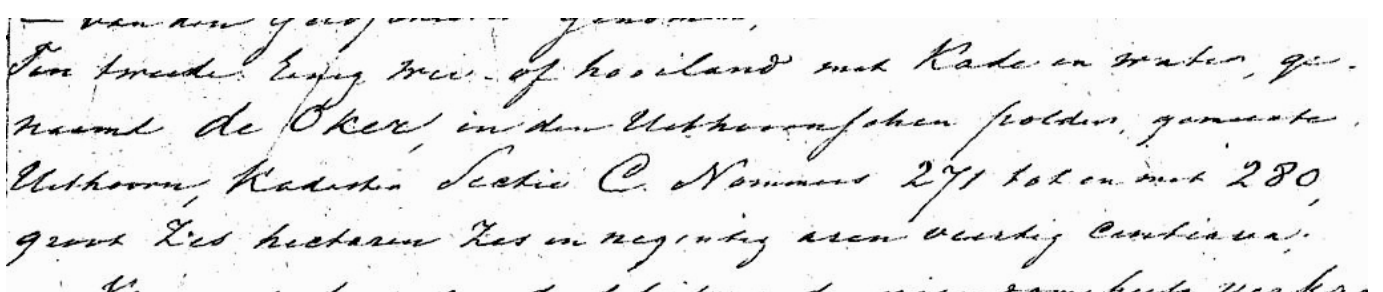
1903 De Paus en het Vaticaan

Op 4-4-1903 nam zoon Jasper Leenders de boerderij “De Verandering” en het land “De Oker” over van zijn moeder. Jasper leek veel op de toenmalige Paus Leo XIII, vandaar dat hij in De Kwakel “de Paus” werd genoemd. De Paus woont niet op een boerderij, maar in “Het Vaticaan”, vandaar de bijnaam van de boerderij “De Verandering” aan de Kleine-Drecht in De Kwakel: boerderij Het Vaticaan.

Jasper Leenders (De Paus)

Notarisoverdracht van De Oker van Hubertus Leenders (27-7-1874)

van een goed van genoemde...
Een stuk wei- of hooiland met kade en water, genaamd de Oker, in den Uithoornschen polder, gemeente Uithoorn, Kadaster Sectie C. Nummers 271 tot en met 280, groot zes hectaren zes en negentig aren veertig centiaars.

Boerderij De Verandering (Het Vaticaan) ca. 1920

De openbare school, het eerste gebouw op De Oker

De eerste bebouwing aan de Boterdijk op De Oker, was de openbare gemeenteschool in 1879, direct naast het erf van Arie Pouw die daar een herberg en een slachtplaats had. Tussen de school, die in 1892 nog met een 3e lokaal werd uitgebreid, en het café Pouw was nog ruimte voor het brandspuithuisje. Later werd dit gebruikt als opslag voor de gemeentewerf.

De Openbare school, Boterdijk (1905)

1922 Familie Vlasman krijgt De Oker in haar bezit
Jasper (de Paus) Leenders had geen opvolging en verkocht op 3-1-1922 zijn boerderij "De Verandering" aan de Kerklaan met ca. 7 ha land aan De Oker (Boterdijk) aan Martinus Vlasman. Rond de jaren twintig is de tuin-

bouw in De Kwakel sterk in opkomst en vele tuindergezinnen van buiten kwamen zich hier vestigen. Ook voor De Oker aan de Boterdijk bestond een groeiende belangstelling, zij het dat het daar aanvankelijk om kleinere kavels voor woningbouw ging.

Martha Vlasman aan het melken in De Oker (5-6-1925)

1924 De eerste tuinders aan de Oker

Al vrij snel, in 1924, volgden er verkopen van perceeltjes bouwgrond direct langs de Boterdijk aan tuinders uit de Veen, waaruit feitelijk een eerste stukje lintbebouwing ontstond. Steeds meer weiland van de boerderij werd verkocht i.v.m. de grote vraag naar verse

tuinbouwgrond in die tijd. Met de jaren zien we ook de kinderen Anton en Co Vlasman een bestaan opbouwen in de tuinbouw. Elke tuinder bouwde gewoonlijk zijn huis langs de Boterdijk. Maar in 1938 werd verderop aan de Boterdijk een rijtje nieuwe huizen gebouwd door de Kwakelse aannemer Bertus Kerkhof. Het eerste hiervan werd in december 1938 opgeleverd en was bestemd voor zoon Co Vlasman met zijn gezin. Vlak hierna, in 1939, kwamen de andere vier huizen op die rij te staan, de laatste was een politiewoning. Deze huizen waren net voor de Tweede Wereldoorlog klaar. In 1942 werden er voor meer arbeiders huurwoningen tussen gebouwd.

De Boterdijk en De Oker (1978)

Glastuinbouw aan De Oker

De percelen waren nu allemaal verkocht en eind jaren veertig kwam er steeds meer glastuinbouw. Van vader op zoon groeide het glasareaal snel tot ver in de jaren tachtig. In de glastuinbouw was de tendens dat alles groter en ruimer opgezet moest worden, ook in De Kwakel. De bedrijven aan De Oker waren gewoon te klein voor grootschalige tuinbouw. Veel jonge onder-

De grenssloot voor de sloop (2009)

nemende kwekers vertrokken om op andere, nieuwe grond hun bedrijf uit te bouwen. De achterblijvers bleven kleinschalig. Oudere kwekers stopten vaak met hun bedrijf, omdat het nauwelijks rendabel meer was en de opvolging naar grotere percelen uitgeweken was.

Anno 2009 staan er niet veel kassen meer, omdat er een nieuw bouwplan van Phanos in de maak is. Er worden nog wat kassen en land verhuurd, maar het meeste ligt braak in afwachting van de start van de bouw van nieuwe woonwijk "De Oker" door bouwbedrijf HSB uit Volendam. De eerste en tweede fase is in deze zomer opgeleverd. De derde fase zijn ze nu begonnen met heien. Het heiwerk is zeker nodig in deze sponsachtige veengrond van deze landelijke polder.

Huizen aan de grenssloot (2013)

De geschiedenis van De Oker gaat ver terug, alleen de naam komen wij in oude documenten pas in 1859 tegen. Het gebied is rijk aan water, pramen waren het transportmiddel bij uitstek. Nu wordt er in de zomer veel met de kano gevaren en in de winter kan er heerlijk worden geschaatst.

Stichting De Kwakel Toen & Nu heeft de oude, bijna vergeten naam "De Oker" weer weten te verbinden aan zijn oorspronkelijke plek: de nieuwe woonwijk in De Kwakel.

Op beide zijn wij trots: het Toen & Nu van De Kwakel vereeuwigd.

DE NOORD-ZUIDROUTE (N231) 25 JAAR (1988-2013)

1985- Drechtijk voor de Noord- Zuidroute (rechts de fietsbrug)

Begin jaren zeventig was het autoverkeer op de route Ringdijk, Kwakelsepad en Drechtijk erg druk. In de ochtend- en avondspits lange rijen auto's waarbij de wegen helemaal volliepen. Kinderen konden niet meer veilig naar school over de Drechtijk.

Er was al een oversteekplaats voor fietsers gerealiseerd aan het einde van de Drechtijk: een bruggetje en een fietspad (St. Janspad) richting Steenwijkerveld / Halfwegen. Richting "Het Korte Eind" en verder via alle nieuwe boogbruggetjes naar de school in de Kuil. Er werden toen al plannen geopperd voor een nieuwe rondweg om het dorp, want de meeste auto's waren forensen uit Zuid-Holland, die even door De Kwakel reden.

De Kwakelse aanpak

Een groep Kwakelse ondernemers richtte halverwege de jaren tachtig een stichting op, werkte een plan uit voor een rondweg

en industrieterrein aan de buitenkant van het dorp en legde dat in 1987 voor aan de gemeente Uithoorn. Deze stichting heette "Het Streven".

1987-Fietsbrug aan de Drechtijk en het St. Janspad

1987 Bouwbord voor Kwekerij De Amstel (Hoofdweg)

Een stichting bood meer mogelijkheden om meerdere subsidies aan te vragen bij de gemeente en overheid om de plannen voor een rondweg uit te voeren. De Gemeente van haar kant wilde al langere tijd een aantal bedrijven uit de dorpskern verplaatsten naar een industrieterrein, maar kreeg dat niet voor elkaar. De initiatiefnemers hadden deze wens van de Gemeente dus meegenomen in hun plannen en vonden de Gemeente al snel aan hun zijde.

1987 Opslagdepot bij Theo Omtzigt (Bedrijvenweg)

Secretaris van de stichting was Jan van Doorn (Jzn), de ondernemers waren Huub en Mart van Diemen, Frans van Zaal, Jan Kandelaar, Theo Omtzigt en Peter van den Berg. Zij begonnen hun nieuwe bedrijven aan deze rondweg. Omtzigt heeft met zijn bedrijf in grond- en waterbouw de boel bouwrijp gemaakt.

Het garagebedrijf en tankstation van Peter van den Berg en het aannemersbedrijf van Theo Omtzigt stonden midden in de dorpskern en moesten daar weg. (In 1988 zijn de Hooilaan, Graslaan en Distellaan op de oude plek van het bedrijf van Omtzigt gebouwd).

Een klein industriegebied en een rondweg om het dorp te ontlasten van het vele verkeer: twee vliegen in een klap. Een mooi stukje Kwakels ondernemerschap, niet teveel praten, plannen maken en snel uitvoeren! **1988**

2013 Tankstation v/d Berg aan de Noord-Zuidroute

Opening

Burgemeester Castenmiller, wethouder Verbruggen en een afgevaardigde van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland openden dan ook 25 jaar geleden officieel de Noord-Zuidroute (N231).

De Noord-Zuidroute (N231) is een zeer goede oplossing gebleken en na 25 jaar nog steeds een erg drukke weg. Naar verwachting zal deze weg in de toekomst nog veel drukker worden door het doorgaande verkeer naar de aansluiting op de nieuwe N201 aan de Legmeerdijk.

MET VEEL DANK AAN ONZE SPONSORS VOOR DE ONDERSTEUNING VAN DE STICHTING DE KWAKEL TOEN & NU:

ABG onderdelen Van den Berg
Albert Heijn Jos van den Berg
A-Side - Mijdrecht

Auto Services Center van den Berg
Brood- en banketbakkerij Jan Westerbos
Brouwer Totaaltechniek

Care for Hair
Constructiebedrijf De Kwakel B.V.

Duo Plant v.o.f.

E & B Reclame

E-Markt Schalkwijk

Fish - Vishandel Klaas Bos Spakenburg

Frans Kooyman Auto's

Fysiotherapie De Kwakel de Kuil

Gerry Semp Rozen Kudelstaart

H. Blom & Zn Installatiebedrijf B.V.

HSB Bouw Volendam

Hotel Hengelsport Uithoorn

IQ Flowerart

Jac. Oosterveer B.V.

Jan Voortman Autoschadeherstel

Kandelaar Elektrotechniek

Kooyman B.V.

Memaris Holding B.V.

Paparazzi Media

Picasso Financieel Management B.V.

Poldersport

Restaurant Plasmeijer Leimuider

Rodaal Groep Mijdrecht

Roling Isolatietechniek B.V.

Schijf Groep Uithoorn

Van den Berg Tanken & Wassen

Van der Veldt Bronbemaling B.V.

Van Rijn Fietsen

Verheijfotografie

Voorend Taaladvies

Weko Souvenirs

Zorgboerderij Inner Art

peter@abg-bv.nl

info@a-side.nl

peter@bergauto.nl

westerbos@12move.nl

info@brouwertotaaltechniek.nl

info@careforhair.eu

info@dekwakelbv.nl

duoplant@duoplant.nl

info@ebdesign.nl

0297-562262

info@fish-nederland.nl

info@kooyman-autos.nl

femkevanzaal@gmail.com

info@hblomenzoon.nl

info@hsb-volendam.nl

info@hengelsport.nl

inge.quint@flowerart.nl

jac@jacoosterveer.nl

edwin@janvoortman.nl

info@kandelaar.com

info@kooymanbv.nl

dp@de-kwakel.com

info@picasso-fm.nl

info@poldersport.nl

info@plasmeijer.nl

lrotten@xs4all.nl

info@rolinggroep.nl

info@schijf.nl

peter@bergauto.nl

veltdbron@telfort.nl

info@vanrijnfietsen.nl

info@verheijfotografie.nl

info@taaladviesvoorend.nl

margakouw@wekosouvenirs.nl

gera@inner-art.nl

www.abg-bv.nl

www.ah-josvandenbergnl.nl

www.a-side.nl

www.bergauto.nl

www.westerbos.nl

www.brouwertotaaltechniek.nl

www.careforhair.eu

www.dekwakelbv.nl

www.duoplant.nl

www.ebdesign.nl

www.fish-nederland.nl

www.kooyman-autos.nl

www.fysiotherapie-dekwakel.nl

www.gsemp.nl

www.hblomenzoon.nl

www.hsb-bouw.nl

www.hotelhengelsport.nl

www.iqflowerart.nl

www.jacoosterveer.nl

www.janvoortman.nl

www.kandelaar.com

www.kooymanbv.nl

www.de-kwakel.com

www.picasso-fm.nl

www.poldersport.nl

www.restaurantplasmeijer.nl

www.rodaal.nl

www.isolatietechniek.eu

www.schijf.nl

www.bergauto.nl

www.vdveltdbronbemaling.nl

www.vanrijnfietsen.nl

www.verheijfotografie.nl

www.taaladviesvoorend.nl

www.inner-art.nl

Prettige Feestdagen

Stichting De Kwakel Toen & Nu
www.de-kwakel.com